

In memoriam

Vladimir Žumer
Voklo, 26. kolovoza 1949. –
Zgornja Bela, 19. ožujka 2021.

Godine 2021. iznenada nas je napustio dr. Vladimir Žumer, jedan od najboljih, ako ne i najistaknutiji predstavnik slovenske arhivistike. U razdoblju od 2001. do 2017. bio je član međunarodnoga uredništva *Arhivskoga vjesnika*, a ostao je zapamćen i kao recenzent koji se je bez zadržke odazivao kad je to trebalo.

Lado, kako smo ga zvali mi suradnici i prijatelji, ostavio je neizbrisiv trag na brojnim područjima i smatran je neospornim stručnim autoritetom. Njegov doprinos bio je golem na svim područjima arhivskoga rada, a osobito u razvijanju znanstvene arhivske teorije i prakse, organizaciji arhivske službe u Sloveniji te upoznavanju stručne ali i šire društvene javnosti s njezinom ulogom i važnošću. S jedne strane nastavljao je smjer koji su zacrtali najistaknutiji slovenski arhivski teoretičari prve generacije, a s druge rješavao je probleme na stručnim područjima koji su se pojavljivali kao novi izazov pred stručnom zajednicom. Posebno treba istaknuti njegove napore u rješavanju problema upravljanja gradivom kod imatelja (stvaratelja), nezaobilazan i utemeljiteljski doprinos na području vrednovanja (valorizacije) arhivskoga gradiva, ali i na području njegove stručne obrade te brzo prepoznavanje važnosti informatizacije arhivskoga rada.

Vladimir Žumer rođen je 26. kolovoza 1949. u selu Voklo kod Kranja. Već u mladosti bio je u rodnom selu aktivan i neumoran organizator omladinskih okupljanja i priredba. Nakon stjecanja diplome povijesti i sociologije na Filozofskom fakultetu u Ljubljani započeo je 1. listopada 1973. raditi u Povijesnom arhivu u Ljubljani (Zgodovinski arhiv Ljubljana). Odmah se je posvetio proučavanju najvažnijega stručnoga pitanja poslijeratne arhivistike – vrednovanju arhivskoga gradiva. Toj je temi bio posvećen i njegov magistarski rad, koji je 1994. uspješno obranio na Filozofskom fakultetu u Ljubljani, a nadogradio ga je

doktorskom disertacijom *Vrednotenje zapisov javne uprave v Republiki Sloveniji* (“Vrednovanje zapisa javne uprave u Republici Sloveniji”), koju je 2007. isto tako uspješno obranio na Filozofskom fakultetu u Zagrebu.

Kao iskusan, ali još uvijek mlad i obećavajući stručnjak, Žumer se je u kolovozu 1986. zaposlio u Arhivu Republike Slovenije, gdje je nakon dvije godine dospio na mjesto zamjenika ravnateljice. U tom razdoblju veliku je pozornost posvetio arhivskom informacijskom sustavu. Njegovom zaslugom 1988. oblikovan je prvi računalni program za obradu arhivskih podataka, koji je bio plod znanja domaćih arhivskih stručnjaka. Godine 1993. postao je ravnatelj Arhiva Republike Slovenije, kao središnje arhivske ustanove u Sloveniji. Na tom je mjestu bio do 2004., kada je preuzeo vođenje Arhivskoga centra za stručni razvoj (Arhivski center za strokovni razvoj), a od njegova ukidanja do umirovljenja velik dio zadaća centra obavljao je sam.

Od početka 1980-ih Vladimir Žumer aktivno je sudjelovao u oblikovanju slovenskoga arhivskoga zakonodavstva. Pri tom najvažniji je njegov doprinos u nastajanju Zakona o arhivskom gradivu i arhivima (Zakon o arhivskom gradivu in arhivih), donesenom 1997. godine. Njegovom zaslugom u taj zakon, kao i u pripadajuće podzakonske akte (1999.), unesena su moderna europska načela. Važan je i njegov doprinos u poštivanju europskih arhivskih standarda, preuzimanju preporuka Vijeća Europe i direktiva Europske unije u pogledu zaštite i dostupnosti arhivskoga gradiva i njihovoj ugradnji u slovensko zakonodavstvo te usvajanju etičkoga kodeksa arhivista.

Žumer je bio jedan od najvažnijih slovenskih stručnjaka za uredsko poslovanje. Bogato znanje, stečeno dugogodišnjim iskustvom na tom području, združio je u opsežnoj publikaciji *Arhiviranje zapisov: Priručnik za ravnanje z dokumentarnim in arhivskim gradivom* (“Arhiviranje zapisa: Priručnik za upravljanje dokumentarnim i arhivskim gradivom”), objavljenoj 2001. na 480 stranica. Na Upravnoj akademiji, ali i u drugim obrazovnim ustanovama diljem Slovenije, desetljećima je predavao o upravnom poslovanju i poslovanju s arhivskim i dokumentarnim gradivom te arhiviranju gradiva. Vrhunac i sinteza njegova stvaralaštva na tom području predstavlja knjiga iz 2008. *Poslovanje z zapisi: Upravljanje in hramba dokumentarnega gradiva, klasifikacijski načrti za razvrščanje gradiva z roki hranjenja in elektronska hramba gradiva v digitalni obliki* (“Poslovanje sa zapisima: Upravljanje i pohrana dokumentarnoga gradiva, klasifikacijski nacrti za razvrstavanje gradiva s rokovima čuvanja i elektronička pohrana gradiva u digitalnom obliku”). Povrh svega, Žumer je nesebično prenosio svoje bogato znanje kolegama. Od 1982. bio je član povjerenstva za stručne ispite i stručna zvanja na području arhivske djelatnosti i ispitivač predmeta *Valorizacija dokumentarnoga gradiva*, a od 1999. do 2008. bio je predsjednik spomenutoga povjerenstva. Između 1988. i 2001. (kao asistent iz arhivistike) vodio je seminar iz arhivistike na Odjelu za povijest za studente 4. godine povijesti.

Aktivno je sudjelovao i u radu Arhivskoga društva Slovenije. Između 1988. i 1993. bio je glavni i odgovorni urednik glasila *Arhivi (Arhivi: Glasilo Arhivskoga društva in arhivov Slovenije)*. Za izuzetan doprinos razvoju slovenske arhivistike na području zaštite i čuvanja arhivskoga nasljeđa i njegova posredovanja javnosti, stručnoga obrazovanja i arhivskoga zakonodavstva, međunarodnih aktivnosti te višegodišnji zaslužan rad primio je 2004. od Arhivskoga društva Slovenije najveće moguće priznanje koje daje slovenska arhivska struka: Aškercovu nagradu.

Pri svemu tome držao je korak sa suvremenim svjetskim kretanjima te je bio cijenjen i izvan slovenskih granica. Godine 2015. primio je odlikovanje češkoga ministra unutarnjih poslova za međunarodnu suradnju na arhivskom području, a u uvodu je već spomenut i njegov doprinos radu *Arhivskoga vjesnika*.

Njegov stvaralački opus broji 237 bibliografskih jedinica, među kojima prevladavaju znanstveni i stručni članci. Veliki autoritet koji je imao temeljio se je na izuzetnom stručnom znanju, zbog čega je uživao ugled i među onima koji se nisu s njime u svemu slagali. Slovenska arhivistika izgubila je vrhunskog stručnjaka koji je svojim radom pridonio napretku na svim područjima. Lado je bio, kako je povodom njegova 60. rođendana zabilježio njegov prijatelj i dugogodišnji kolega Vladimir Kološa, »bistar u učenju, kreativan i hrabar u svojim odlukama, vrijedan i ustrajan u radu, dobar organizator, vedar i nesebičan u odnosu s ljudima te tolerantan prema svemu, osim prema gluposti i lošem radu«.

Slovenski arhivi, ali i svi mi, slovenske arhivistice i arhivisti, nismo izgubili samo velikog arhivskog stručnjaka, lucidnog, a u raspravama i temperamenatnog sugovornika, nego prije svega i nadasve dragog kolegu i prijatelja.

*Bojan Cveľfar**

* Tekst je sa slovenskog prevela Rajka Bućin.